

Wah, şu siñekler bolmadyk bolsa... / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 21 январа, 2025

Wah, şu siñekler bolmadyk bolsa... / satiriki hekaýa WAH, ŞU SIÑEKLER BOLMADYK BOLSA...

Ol on ýaşyndaka şeýle diýdi:

– Wah, meniňem bir portfelim bolsady! Wah, meniňem bir beýleki çagalaryňky ýaly kitabym, oýunjagum bolsady! Ana şonda meniň nähili okaýşymy görerdiňiz. Meniň bolsa hiç zadymam ýok. Şu ýagdaýda nädip okaýyn-a men?..

* * *

On üç ýaşyna ýetende onuňam beýleki çagalaryňky ýaly öz kitabam, öz depderem, öz portfelem, öz oýnawaçlaram boldy. Emma şonda-da onuň okuwy ýol almady.

– Meniň, näme, iliňki ýaly egin-eşigim barmy? – diýip zeýrendi. – Ejem, kakam, doganlarym – ählimiz bir otagda ýatyp-turýas. Şu daryşganlykda nähili okarsyň? Wah, meniňem bir özbaşyma stolum, aýratyn öz oturgyjym, şkafym bolsady! Ana şonda meniň nähilo okaýanymy görersiňiz!

* * *

On sekiz ýaşynda indi aýratyn otagy hem boldy.

– Her hepdede sowar ýaly kisände on liraňam bolmasa, neneň iş bilen hoşuň bolar? Kitap almaly, surat almaly, olarsyz aljak galaň näme? Şolarym bolan bolsa, men özümiň kimdigimi görkezerdim!

Ýigrimisinde onuň isleg-arzuwy hasyl boldy.

– Wah, şu kursam bir tizräk gutarsamdym! Durmuş bir zat, mekdebem – başga bir zat! Unuwersiteti gutarmaly, ana okuw şol! Uniwersiteti gutaraýsam, şeýle bir işlärin, şeýle bir işlärin, şonda görersiňiz! Şeýle bir ýazaryn welin, şu bara...

Wah, çaltrajyk bir uniwersiteti gutarsamdym! Onsoň...

* * *

Ýigrimi dört ýaşap, uniwersiteti tamamlanda ol şeýle diýdi:
– Göwnümiň islegiçe işläp bilemok. Meniň ähli küýüm-köçäm goşun bilen bagly. Wah, şu gullugymy bir tamamlasam, gije-gündiz dynman işlejek, ýadamany-beýlekinem biljek däl. Azap etmeseň, hiç başarjak zadyň ýok. Azap etmeli, zähmet çekmeli. Şeýle bir ýazaryn welin, dünýä gürrüňimi eder. Wah, goşunçylygyň ýüzüne köz degsin!

* * *

Ýigrimi altysynda gullugyny gutaryp, öýlerine gaýdyp geldi.
– İşläp biljek däl! Ýüregime düwşüm ýaly işläp bilemok. Ýazyp bilmeýän! Meniň ýagdaýymda hiç kimem ýazmaz. Bir döwüm çöregiň pikirini etmeli. Gowy wezipäň, akyp ýatan girdejiň bolmasa, ýazuw-pozuw ýadyňa düşermi heý? Wah, bir gowuja işim bolsady! Ertirden agşama çenli dynman işläp, ýüregime düwüp ýören kitabymy ýazardym.

* * *

Ýigrimi sekiz ýaşynda ol hemişelik işw ýerleşdi.
– Ýok, işläp bilemok, bolany şol! – diýip, ol belli-külli karara geldi. – Görüň özüňiz, nädip işläýin ahyryn. Adamyň öýi bolmaly, radiopriýomnigi bolmaly. Radiony açýañ welin, göwnüň açylýar – süýji söz ýaňlanyp dur! Näçe işledikçe işläsiň geler, asyl ýadamarsyň. Sazyň hoş owazyna gulak as-da – ýaz-da otur! Wah, radio, radio!

* * *

Ol ýigrimi dokuzynda özbaşyna bir öýi kireýine aldy, giden bir etaž özüniňki boldy. Radiopriýomnik hem edindi. Ýöne ýene stoluň yeňsesine geçip, ýürekde besläp ýören eserini ýazmaga girişip bilmedi.
– Wah, bu ýekeligiň oduny sen goýaý! – diýip zeýrendi. –

Ýalňyzlyk ýaly ýaman zat ýok! Kalbym edil düýpsüz ýatan gowak ýaly haňlap ýatyr – boş... Ýeri, onsoň şu ýagdaýda zat ýazyp bilermiň, döredermiň? Adama ganat berýän, telwas berýän ägirt uly güýç gerek!

Şo bolmasa, eliň ýöremeýär. Ýeri, kim üçin işläýin-ä? Nämeden ylham alayyn. Wah, söýgi, söýgi! Nirde sen, köýdürdiň meni!

* * *

Ol otuzynda aşyk-magşuk boldy. Ol hem söýdi, ony hem söydüler. Emma ol şunça ýyllar arzuwlap gelen işine ýene başlamaga het edip bilmedi.

– Wah, söýgi, söýgi! Munuň ýaly gowy zay bolmaz! – diýip, ol aýdýardy. – Söýgi ~ ýaşayşyň diregi. Ajaýyp duýgy. Emma... öýlenmeli. Ine öýlenerin, onsoň durmuşym bir akaba düşer, ana onsoň golumy çyzgap işlärin, enşalla! Wah, bir gowy aýal tapsamdym! Ýekeje minudymam boş geçirmen!

* * *

Ol otuz iki ýaşap öýlendi. Bagty çüwdi, diýeni boldy, emma ýene işe girişip bilmedi. Muňa-da bahana tapylan durmady.

– Durmuş aladasy egnimden basyp, halys lütümi çykarýar. Uzynly gün halt-halt edip, ölmez-ödi güzeran görýän. Döredijilige wagty nirden alayyn? Döredijilik işi başga zatlaryň ählisini zyňaýanda-da zordan eýgerdýär, hany oňa boş wagt! Meniň gazanýanja pulum bilen döredijilik ýadyňa düşermi asyl!

* * *

Otuz altysynda aýlygyny galdyrdylar. Galdyrmasyna galdyrdylar, yöne, geliň, onuň özüne gulak asalyň:

– Hawa, özbaşdak öýüm bar... Ýöne otaglary gary dar, üstesine-de çagalarym ýanynda. Şu goh-galmagal-da bir adam ýazyp bilermi?! Wah, bir dört ýa baş otagly jaýa bir ýetsemdim, onsoň size görkezerdim kimdigimi? Nähili işler bitirerdim gijesi-gündizi durman ýazardym!

* * *

Otuz sekizinde on baş otagly jaýa göçüp bardy. Ýöne onuň ýazjak bolýan işi şol öňküsi ýaly gymyldaman ýatyrdy. Onuň hiç eli degmedi, işläsi gelmedi.

– Şäherdäki öýde-de bir döredijilik bolarmy? Nädip işlejek ahyryn – edil äpişgäniň aşagyndan maşynlar şuwlaşyp geçip dur, goh, galmagal. Imisala wagty ýok. Ümsümlük, dynç bolmasa, elime galam alyp bilmeýärim. Pikirimi jemläp bilemok. Bu ýerde bolsa – tozan, hapaçylyk, ala wagyrdy. Wah, maňa bir çolaja ýerdejik, gowuja jaýjagaz berseler, ana şonda nämeler döredip bolýandygyny ile görkezerdim!

* * *

Ol kyrk ýaşady. Edil arzuw edýän jaýy ýaly imisala ýerden şarňyldap duran ajap jaý berdiler. Äpişgesinden seretseň, göwnüň açylýar. Näme diýse, eliniň aşagynda boldy. Ümsümlük. Gykylyk-galmagal ýok. Ind-ä ýazyp başlandyr-ow diýýäňizmi? Aý, ýok, şuny etmedi-dä, ol!

– Neneň döretjek, neneň joşjak! Öýüňde owadan-owadan zatlar bolmasa, diwarlary gymmatly suratlar bezemese, ullakan ýazuw stoluň bolmasa, ýumşajyk kresloň, mahmal halyň, her hili çäýnek-käsäň we şulara meňzeş zatlaryň bolmasa, asyl döredijilik işiň ýöremez eken. Döredijilik üçin gözüň owadana düşmeli. Adamyň ylhamyny joşa getirýän, heýjana salýan albaý zerur, bir gapdalyndanam hoş owazly klassyk saz ýaňlansyn dursun! Gözüň, gulagyň mydama hezil edip dursun, ana şonda gül ýaly eser döretmek mümkin, bolmasa – ýok. Eý Taňrym, heý, menem arzuwma bir ýetermikäm?!

* * *

Onuň arzuwy hasyl boldy. Kyrk ikisinde ol ähli arzuw eden zadyny edindi – owadan, gymmat, amatly öý goşlaryny edindi. Edinmesine edindi welin, heý bir zat ýazdymy ýa ýene şo-ol öňküsi ýalymy?

– Ýekeje minutjyk bir meniň ýerimde bolsadyň, şonda bilerdiň! Daşyndan synlap, düşünip bilmersiň, ýok. Pulumam bar, günümdenemrazy, gül ýaly ýaşaýşym bar. Aýalym maňa bagt

eçildi. Çagalarymam gowy. Öýümem giň, şarňyldap dur, söz diýer ýaly däl, äpişgämden daş seredýän welin, göwnüm açylýar. Owadan-owadan gymmatbaha zatlarymam bar. Wagtymam kän. Emma... şu siňekler halys edýärler-dä! Siňekler ýüregime düşdi. Stola geçip, arkaýyn işlemäge goýanoklar. Bu nejisler zerarly meniň görýän günüme, hut, it aglar, dogan. Wah, şu haram siňekler bolmanlygyndan, men nähili işlemelidigini görkezdim. Gündiz-ä ýatyp bilemok, gündiz ukymy almasamam gije işläp bilemok. Äpişgäni ýapsam-a – yssy alyp barýa, öňüne tor tutsamam gelşiksiz bolýa. Gyşyna işläý diýjek bolýaňmy? Gyşyna siňek ýok diýýäňmi?! Şoňa ynanýaňyzmy? A näme üçin o siňekler bilen gyşyna ýaşamaly dälmişin?.. Wah, şu siňekler bolmanda, nähili ajaýyp eser dörederdim men!..

Eziz NESIN,
türk ýazyjysy.

Terjime eden Kemal YKLYMOW. Satiriki hekaýalar